

רבינו גרשום

מפני שדרכן של שרצים
וכו'. והכא דתלינן
בשרצים ולא תלינן באדם
טמא דאי (נותן) הוי תלינן
באדם טמא דהוה להו
תקנתא בהשקא דהוה להו
במס' פסחים השיקו ואחר
כך הקדישן טהורים כלומר
שמתיזין הצלוחית במעין
דצף על המים חיים ומיד
הם טהורים אבל אי
תלינן בשרצים לעולם לא
להו תקנתא אלא ש"מ

סבכתא חזרמא מאירסור
אלא ישעה יתרוז חזרמא
דלא ידענא אה שחור
אל לאו וספק סבכתא
לחומרוא: בשלמא דר
הוגא כשמעתיא לומר בר
הוגא דאמר חיישנין בעור
נעמה וואסור וואר דאמר
כשמעתיא דאמר כהנא
איסור עומדת דר שודיע
לך וכו' והלא נודע לך
דיאפסינן ספק קמי דאי
ספק [ומצוין] אה שחור
כלומא קא דרשיי שי לנו
שעצמות עומדת ספין
פגום רוער ספק פגום ספין
לא פגום אפי' אה שחור
דמרוז איפסינ: דר חסדא
זמר לך עצם דרשיי פנים
כר ויהוה) דרשיי
(ועישר) ואין ספק פגומי
מדי דאי כלומר דבתי
אולינן: ונמצא עליו
דבי חוצין. כלומר (מכו)
שהספור דרשיי אומנותו
נמצא (עליו כלומר) על
בשר מעט מדי כר והא
כלא דקא אתי ספק פגומי
מדי דאי כלומר דל
עלה טבילה דר שאמר
בר י' ל: ספין איתרעאי
[בהמה] לא איתרעאי
כלומר דיאפסינ ובהמה
עצמה היתה טהורה שיה
ומשום הריה אמרין (א) הכא
חזמא דרשיי דר חזקון
והכא אמרין בהמה
דבשר הית עומדת: דר
ביתא דר חזקון
ביתא דר חזקון

היה זה ארבעה ימים
במהלך ארבעה ימים
הכי מארגנין בחזקת הימה
עומדת עד שיוודע כי
נטרפה וכו'; מתייבש שטח
הים נשמה הגרנד.
כלומר דומפיי: לא
לאתיווי כי האי גונג
כלומר דנמנצת סכין
פגומה לאחר שחטתה
פסול וקשיא לא חדסד
דאמר כשרה (3) (מ'ס)
שמה בעצם נפגמה וכו'
מפני שאמר שמה משמע
שפסקה (כשרה) לא
לאיתיווי ספק שהה ספק
דרס דפסול אלא ה'
חסדא עריין הוא אומר
דאין ספק מרציא מידי
ודאי בסכין וכשרה:

(ה) נראה דר"ל ותשו"ה
אמרינן בדבוקת הישר עומדת
עד שיועץ צי בהם וטרפה
אבל הם גבי ביטלה ויחזקו
העמד טמא על חוקתו ואיכא
לא טבל. (ז) נראה דר"ל
מקרינן נזמא פסוק ואל שציר
בה עלמות פסוק ואל שציר
מ"מ קשה לרבי חסדא דיוון
דרכ חסדא אמר שמה בעלם
נפגמה שמוע בדבסקא גמור
ג"כ כי תדליקו נדבסם
השפוקת נפגמה.

מפני שדיקן של שפילים לגלום. ואש"ג דאדם נמי דרכו לגלות איכה למיתלי באלם טעור וצשראם לטוהר וצאדם טומא לטומא תלין בחר רובא לטוהר: **ואין דיקן נכסות.** הלכך רישא יליכא למיתלי בצשראם וטומאם וטעוראם שביה וחישיין לטומאם. תלמא בצמדי דאסורא תלין בחר רובא דשכיחי ואף על גב

לדקולא. אי נמי טעמא דהניחה מגולה ונמצאה מכוסה מכוסה ומצאה מגולה הא מנאה כמו שהניחה לא טומאה איכא ולא פסולה איכא ואילו ספק מים מגולין אסורין גרסינן ואע"ג דליכא ליתמר דאין נכנס לשם שגילה אותה ושאר שרצים גילו אותה שאין בהן סכנה והווי להו נחשים מיעוטה תלינן בנחשים ואסירי אי נמי פשיטא ליה דהוא עצמו גילה אותה ושהה בגילוי כדי שיכול נחש לשמות מהן אמרינן לקמן דאסירי ואע"ג דמנאה כמו שהניחה: ש"מ **מיתרא סכנתא מאיסורא ש"מ.** ורית דליפא להא דרז אשי דחמירא סכנתא מאיסורא מדקמני אס יכולה חולדה לשמות דו' פסולה ולא קמני טמאה דניחא ליה לתנא למיתלי בשרצים דשמעינן ממילא דאסורה משום סכנת נפשות ואע"ג דלגזי איסור קולא היא דלא מטמא ולא למיתלי בצדס טמא ואע"ג דרכינו נא לגלות משום דאי הוה קמני טמאה לא הוה שמעינן מיתרי איסור סכנת נפשות ולא גריס ואילו ספק מים מגולין אסורין. וקשיא לי בגויה טובא חדא דהא לרבנן חולדה קמני ולא נחש ולר"ג גופיה או חולדה או נחש קמני ואס יכולה חולדה לשמות ולא נחש כגון שמונחת על דף גבוה קמני נמי פסולה ולא טמאה והכא איבעי ליה למיתני טמאה דמאי סכנת נפשות מאיסורא דלאקילו ביה גזי איסור טומאה ועוד בנחש נמי ליתני פסולה משום שרצים וטמאה משום אדם טמא ואשמועינן תרייהו וניחוש נמי לאיסורא דהא רישא טומא למיתלי בצדס טמא וצדס וצדס טמא ותלינן בצדס טמא לתורמא אלל לאו שמע מינה טעמא לאו משום סכנה הוא אלל משום דתלינן כריובא דשכיחא: **כמה ישא.** המים בגולין היכא דהוא עצמו הניחן מגולין: **הנחש.** הנחש.

רחש תרגום של שרץ: **מחשם און**
 עלי. חוששין שמא היה שם שרץ ושמה:
הא קא חוי ליה. כיון שלא שזה
 חלשם (6) הנחש שיעור שיכול לחזור
 לחזור אלא כדי שיכל לבא לשמות הא ודאי לא אמא דאי אמא
 הא קא חוי ליה: בחזרתו לחזור מתא און הכלי בקרקע: **השוט**
בסבין ואח"כ נמלחם ופגומה. וידוע הוא שכששחט בדק קודם
 שחיטה ויהיה יפה אבל לא בדק אחר שחיטה מיד: **אפילו שבר**
זה עצמות. צין שחיטה לבדיקה אחרונה דאיכא למיתלי בעצמות
 פסולה השחיטה: **שמה עבור.** יוסף השחיטה: **נפגמה.** ונמלא שלא
 נשחטו הסימנים אלא נקדעו שהפגם קודם ויחזרת כתיב (דברים
 יב) **בעצם נפגמה.** בזאתו ששיבר זה: **כשמעפיה.** דלמרא לעיל
 (דף ט.) בחזקת איסור ועומדת עד שיוודע לך במה נשחטה וזו נולד
 דף ט. ספק בשחיטה: **כל היום כולו.** לאחר טבילה: **במה לא**
אחרעאי. וכיון דלאו בגופה ממא אתיליד אלא בדבר אחר לא
 דמי לטבילה ולא אתי ספק דריעותא דסבין ומוציא אותו מידי שחיטה
 ודאית דודאי עמם פגם: **שחט את השוט.** צדק שהשכרו בסבין
 אחד חו לא חיישין לעיקור דשני. והא דנקט שחיטה בושט ושמוטה
 בגרגרת הוא הדין דאפילו איפכא נמי אלא משום דגרגרת עבדא
 לאשתמוטי והכי מיתוקמא בהשוט (לקמן כח.) **נשמטה הגרגרת.**
 תחלה הרי נטרפה: **כהאי גוונא.** שנוול זה ספק בסבין:
 ומאי

נפגמה ואפילו בעור נפגמה שמה לא נשחטו הסימנין כנגד ה
לאתווי מאי לאו לאתווי כה"ג דמשמע שצא לרבות אפילו דבר ש
ואף על גב דלא עביד דשהי ודריס דמסתמא שחט כדרך ה

וַיִּשְׁתַּחֲוֶהָ הָאָדָם קֹדֶם חַיָּיָא
וּשְׁפִיפּוֹן שְׂמוֹ וְרַ
נִתְּנָה רְשׁוּת לְכָל הַבְּרָכָה
לֹא שֵׁיךְ לְאַתּוּי צַדִּיק כֹּל הַיָּד

מפני שדרכן של שרצים לגלות ואין דרכן לכסות⁶ (אי נמי טעמא דהניחה מגולה ובא ומצאה מכוסה מכוסה ובא ומצאה מגולה הא מצאה כמה שהניחה לא טומאה איכא ולא פסולה איכא) ואילו ספק מים מגולים אסורין ש"מ *חמירא סכנתא מאיסורא ש"מ *תנן התם ג' משקין אסורין משום גלוי מים ויין וחלב כמה ישהו ויהיו אסורין כדי שיצא הרחש ממקום קרוב וישתה יוכמה מקום קרוב א"ר יצחק בריה דרב יהודה כדי שיצא מתחת אוזן כלי וישתה ישתה הא קא חזי ליה דאלא ישתה ויחזור לחזור: *איתמר השוחט בסכין ונמצאת פגומה אמר רב הונא אפילו שיבר בה עצמות כל היום פסולה חיישינן שמא בעור נפגמה ורב חסדא אמר כשרה שמא בעצם נפגמה בשלמא רב הונא כשמעתיה אלא רב חסדא מאי טעמא אמר לך עצם ודאי פוגם עור ספק פוגם ספק לא פוגם הוי ספק וודאי⁷ ואין ספק מוציא מידי ודאי מתיב רבא לסיועיה לרב הונא הטבל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ אע"פ שנתעסק באותו המין כל היום כולו לא עלתה לו טבילה עד שיאמר ברי לי שלא היה עלי קודם לכן והא הכא דודאי טבל ספק הוה עליה ספק לא הוה עליה וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי שאני התם דאיכא למימר העמד טמא על חוקתו ואימא לא טבל ה"נ העמד בהמה על חוקתה ואימר לא נשחטה הרי שחוטא לפניך ה"נ הרי טבל לפניך הא איתילידא ביה ריעותא ה"נ איתילידא בה ריעותא סכין איתרעאי בהמה לא איתרעאי מיתיבי⁸ ישחט את הושט ואח"כ נשמטה הגרגרת כשרה נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט את הושט פסולה ישחט את הושט ונמצא הגרגרת שמוטה ואינו יודע אם קודם שחטוה נשמטה אם לאחר שחטוה נשמטה זה היה מעשה ואמרו *כל ספק בשחיטה פסול כל ספק בשחיטה לאתווי מאי לאו *לאתווי כה"ג לא לאתווי ספק שהה ספק דרם ומאי

אֲתָרְעָא: תימנה דליכא לשא
חסר דברשי נדה (דף ב:) ד
גבוי לתופרע כוון נטמאות
על חזקת וולא אמרינן מק
נמי יומא העמד בצמהה
הסכין פגום לפניך ו"ל דש
דקאמר התם ועו"ל דהנא
התם נמי ודאי טבל כדאמו
שנתעסק בצאות המין אחר
מין שנתעסק בה אזל
במקוה חסר טבל וזו
יוסף דטרפ עד תליסר חס
דלרב חסדא אפילו בתרייתא
של מפרקת של בתרייתא
שלא לדחוק את הסכין בכ
אחרות אזל בצאחרונה לא
בסכין וכו' לא תתליד רב
האמר סמי ארתעאלי פירי

נשחטו הסימנים כנגד הפגימה והיו כספק ספיקא וה
שצא לרבות אפילו דבר שנוטה להתיר יותר מלאסור ומ
דמסתמא שחט כדרך השוחטין ופריך מאי שנא לוי

ה. צירושלמי מתוך כחוט השערה
 ת נחנה לקרקע להצקע לפניו ולא
 ינו: **מב** וְעַל כֵּן דִּהְיָה
 דה דף טו: וצפרק כל הַלְלָמִים (ע"ז) דף
 מא: וצפ"ק פסססס (דף ט.) דהתם
 נמי פריך וְאִין ספק מוֹלֵא מִיַּד וְהָא
 דשאי הכא למומרא אַחַת אַחַת ספק
 אִיסורא ומוֹלֵא מִיַּד וְהָא הֵימָר וְהֵן
 דמִיַּתִּית הַתָּם לֹא שִׁיךְ לַחֲמוּי הַכָּא
 דהתם הוי משום דהוי ספק הרגיל:
עד שִׁיאָמַר בְּרִי אִי. הַכָּא לֹא

מפליג צין טעל סמוך לחפיפה
ללא טעל סמוך לחפיפה כדמפליג
צפרק בתרא דנדה (ק"ז ע"א) דאמר
רבא טעלה ועלתה ונמאחא עליה
דבר חוץ אס סמוך לחפיפה טעלה
אינה זריכה לחזור לחוף ולטעול ואס
כו' ואומר ר"ת דהכא מיירי בזמנא
בגוף והאס מיירי בזמנא צראש
דחפיפה לא תקן עזרא אלא
דאמרין צמריזה (צ"ק ק"ז ע"ב)

דאזרייטא לעיוני דילמא מיקטור ומיקטור
לא שייך אלס צראש ועוד נמי תנן
”נזיר חופף ומפספס אצל לא סורק

וּבִפְנֵי בְּתָרָא דְנֶדֶה (ק"י: 10) אִמֵּר דְּלֹא
 עָל תַּחֲוֹף אֵלָּא בְּחִמְיָן אֲבָל בְּקִרְיִי לֹא
 מִשּׁוּם דְּמִשְׁרֹי מִזִּיָּה אֲבָל בְּשֹׂאֵר הַגּוֹף
 שִׁיךְ לִוְרֵי לְשׁוֹן הַדָּחָה כְּדֹאֲמֵר הַתַּם
 רַבָּה לְעוֹלָם יִלְמֹד אִדָּם בְּחוּף צִיּוֹ
 שְׂתֵּהָ מִדִּיחָה קִמְטִיָּה בְּמִים וּמִשְׁמַע
 מִיָּד הַתַּם דְּלֹא אֵל אִלּוּ שֶׁלֹּא עָמֵר

וְעַל קִמְטִים דּוֹקָא וְזִקָּא חֲזַנְנָא שְׁמַר הַגִּיחַ
 נִמְצֵא לְדִלְכָּא לְמִימְרָא דְנִקְטָא קִמְטִים
 לְרִבּוּתָא דְלֵעָ"ב דְּבִרְיָא מִיִּם לֹא צִיטָא
 רָאוּי לְצִיטָא מִיִּם צִעִין לִיכָא לְמִימְרָא
 הֵכִי מְדַלָּא נִקְטָא אֲפִילוּ קִמְטִיָּה מִשְׁמַע
 קִמְטִים דּוֹקָא וְהָא דְלֹאמַר רַב נַחֲמָן
 לְחַמְתּוּ דּוּדֵי חֲסַרְתָּ (מֵדָה דָּף סח.)
 מִשְׁמַע דְּכָל הַגִּיחַ צִעִי חֲפִיפָה הֵתָם
 לְאוּ מִשּׁוּם חוּבָה אֲלֵלָא מִשּׁוּם שְׂהִימָה
 בְּרִילָה לְרַחוּץ בְּחִמְצִין כְּמוֹ שְׂהִימָה עוֹד
 עֲבָשִׁי לְהַחֲזִיק דְּכָל הַגִּיחַ צִעִי וְגַם
 אוֹמַר רַבִּינוּ תָם הִכָּח מִיִּירֵי לְטִהָרוֹת
 וְכִנְדָּה אִיִּירֵי לְצַעֲלָה שְׁהַחֲמִירוּ לְטִהָרוֹת
 יוֹתֵר מִלְּצַעֲלָה כְּמוֹ שְׁמַשְׁמַע בְּנִדָּה
 בְּכִהָה מְקוּמוֹת וְעוֹד יֵשׁ לְהַעֲמִיד הֵךְ
 דְּשַׁמְעֵתִין בְּכִהָנִים דְּלִיָּין בְּהֵן חֲפִיפָה
 מִשּׁוּם שְׁטוּבָלָתִין מִתִּיד כְּדַמְשַׁע
 יִירוּשָׁלַיִם בְּרִישׁ פְּסָכִים: **וְהָא חָבָא**
דְּרֹאֲמֵי מַבְלָה פִּירוּשׁ קִרְבּוֹ לְנֹדֵלֵי הָא
 דְּעִבְלָא שְׁפִיר כִּיּוֹן שְׁתַּעֲסַק בְּצִחוֹת הַמִּין
 אֲחִיכִּי: **סִכְלִין אֲתַרְעָאִי בַּהֲמָה אֵל**

אחרדעא. תימה דליכא לשנויי הכי אהיא דמקוה שנמדד וגמלא חסר דברים גדה (דף ג:) דקאמר התם דכל הטברות שענשו על גביו למפרע כולן טמאות משום דהא חסר לפניך והעמד טמא על חוקתו ולא אמרינן מקוה אחרעאי אדם לא אחרעאי ודאכל נמי יגמא העמד צהמה על חוקתו ואימא לא נשחטת דהיינו הסבין פגום ויפין וי"ל דשמי התם דליכא למימר חסר ואחתי דקאמר התם ועי"ל דהכא טעמא משום דעצם ודאי פגום וכ"ת התם נמי ודאי טבל כדאמר הכא גבי טבל ועלה לא דמי דמה שנתעסק צאותו המין אחר כך עושה אותו ודאי טבל דמסתמא מלכותו מין שנתעסק בא אבל התם מה שיך לומר ודאי טבל היי במקוה חסר טבל ואין זו טבילה והא דלאמרינן בסמוך גבי רב יוסף דטרף עדו תליסר חיותא ו'איכא למימר דלא כרב חסדא דלרב חסדא אפילו בתרייתא כשרה לפי שקרוב לודאי דעצם של חסדא שפלו בתרייתא אפגום לפי שצדקסוות גביל להויר שאלא לדחוק את הסבין בכח במפרקת לפי שעדיין נרין לשחוט אחרות אבל בצחרונה לא חייס ועי"ל דמה לי אחיליד ריעותא בסבין ומה לי אחיליד ריעותא בצהמה אלא על כרחך הכי קאמר סבין אחרעאי פירוש ואיכא ספיקי טובא שמה עצם ומה והוי כספק ספיקא והשתא פריך שפיר צתר הכי כל ספק עה להחיר יותר מלאסור ומשני לא לאחויי ספק שעה ספק דסר וחסין ופריך מאי שנה כיון דתרווייהו קרובים ודאי להשכיר: ודילמא

א [טוש"ע י"ד סימן קטז
סעיף ה' בהג"ה]:
סב ב מ"י פ"א מהלכות
רוח' הלכה ז סמג
עשין סט טוש"ע י"ד סימן
קטז סעיף א [וצרר אלפס
ע"ו פרק שני דף שט.]:
סג ג ד מ"י שם הלכה יא
[וצרר אלפס שם] [טור

סד ה מ" פ" צ מהלכות
מקואות הלכה כג
סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד
סימן א קלט סעיף י וע"ש
צבאר הגולה:

פה ו מיי שם הלכה כג:
 בו ו מיי פ"ג מהלכות
 שחיטה הלכה יד טו
 סמג עשין סג טוש"ע י"ד
 חומן דה חינוח מנ:

בזו ח מ"י שם הלכה טו
טוש"ע שם סעיף יז:

ט [ש"ע י"ד סימן כה
סעיף ג צהג"ה]:
סח י מ"י שם הלכה יח:

(א) רש"י ד"ה הא קא חזי וכו' לשם שיעור שיכול הנחש לחזור:

הגהות מהר"ב
רנשבורג

א] בעין משפט סי' ס"ד
טוש"ע י"ד סי' י"א וסי'
קצ"ט וע"ש צבאר הגולה
ובש"ך ס"ק ט"ז כל"ז:

שיטה מקובצת
א ולא למתלייה באדם
ב טמא: דמאי סכנת
 נפשות אשמועינן בה
 דאקיל לן גבי איסור
 טומאה: **ג** דהא רישא

איכא למיתלי: [ד] כיון
שלא שהה שיעור שיכול
הנחש לחזור לחורו:

ס הא קחזי ליה האי
בזורתו: **ו** פגומה ויודע
הוא שכששחט. נ"ב נ"א
ויודע השוחט שבדקה

קודם וכו': [ז] קודם
שחיטה והיתה יפה:
[ח] שמא בעור הבהמה

נפגמה ונמצא : ט' שהפגם
קורע וקרא כתיב וזבחת
והס"ד : י' עד תליסר

חיותא איכא דאמרי דלא
כרב חסדא: